

‘Die Brabanders hadden dat goed bekeken!’

Gepensioneerde boomteeltdocent Harm Detz hoopt op 1 april 2024 (en dat is geen grap) honderd jaar te worden

Inmiddels is hij al bijna 35 jaar met pensioen, wat betekent dat veel mensen in de boomkwekerijsector zijn naam niet meer zullen kennen:

boomteeltdocent Harm Detz. De kwekers die hem nog wel kennen, en misschien zelfs les van hem hebben gehad, herinneren zich vooral zijn fenomenale kennis van het boomkwekerijsortiment.

Auteur: Hein van Iersel

Als voorbereiding van het interview met de gepensioneerde boomteeltdocent Harm Detz heb ik een klein belondje gedaan. Ik belde een aantal (oudere) boomkwekers van wie ik het vermoeden had dat ze ooit les hebben gehad van Detz. Een van die kwekers vertelde een verhaal over het eindfeest van het schooljaar. De jonge – en net geslaagde – boomkwekers hadden al een paar kratten bier ingeslagen om eens lekker te genieten van hun diploma. In plaats daarvan werden ze getrakteerd op een avondje dia's kijken, met bijzonder sortiment in de hoofdrol. Als ik een paar weken later de nog steeds zelfstandig wonende Detz bezoek in zijn

appartement in Moergestel, blijkt hij nog altijd scherp te zijn op sortiment. Tijdens een korte wandeling door de tuin van het appartementencomplex, die vol staat met oude coniferen, weet de oud-docent nog precies aan te wijzen welke conifeer *Chamaecyparis lawsoniana* 'Nova' is, en dat daarnaast de iets blauwere cultivar *Chamaecyparis lawsoniana* 'Patula' staat.

Bijblijven

In termen van sortiment zit Harm Detz dus nog steeds goed, en hij probeert ook op andere gebieden nauwgezet bij te houden hoe de boomkwekerijmarkt zich ontwikkelt. In zijn

kleine appartement ligt midden op tafel een dikke stapel van het vakblad 'Nieuwe Oogst' en warempel, daar ligt zelfs nog een exemplaar van 'Boom In Business'.

DLV

Zoals gezegd heeft Detz lesgegeven aan veel oudere boomkwekers, maar hij heeft ook op andere manieren meegewerkt aan de opbouw van de Nederlandse boomkwekerijsector, met name gericht op het zuiden van het land. Detz begon zijn carrière direct na de oorlog bij de PD, de Plantenziektkundige Dienst. In de jaren vijftig verhuisde hij naar de DLV, oftewel

Dienst Landbouvoorlichting. De DLV werd kort na de oorlog opgericht met als doel de Nederlandse landbouw te professionaliseren en de opbrengsten te verhogen. In de jaren vijftig kregen ook boomkwekers hun eigen afdeling binnen de DLV. De jonge Detz kwam hier vanaf de jaren vijftig te werken. Het doel van deze dienst was om beginnende en gevestigde kwekerijen te helpen bij de ontwikkeling van hun bedrijf. In die hoedanigheid schreef Detz ook regelmatig artikelen in de vakbladen van die tijd, zoals 'De Populier'. Als je deze oude verhalen van Detz leest, die verrassend helder en beknopt zijn geschreven, krijg je een goed beeld van het werk van een boomteeltdocent in die jaren. Het doel van het werk van Detz was om kwekers praktische richtlijnen te geven om hun bedrijf en hun teeltmethodes te ontwikkelen.

Sterke groei

De jaren zestig, zeventig en tachtig waren een periode waarin de boomteelt in Brabant en Limburg zich sterk ontwikkelde. Voor die tijd waren er in Brabant en Limburg misschien tien boomkwekers van enige omvang. In de jaren zeventig en tachtig was er vanwege de groeiende verstedelijking steeds meer vraag naar betrouwbaar plantmateriaal. Detz merkt op: 'Die Brabanders speelden daar slim op in.' Ondersteund door instanties als de DLV groeiden de Brabantse en Limburgse bedrijven als kool en staken ze de gevestigde machten in met name Boskoop naar de kroon. Detz weet nog een groot aantal boomkwekers uit die tijd te noemen. Sommigen worden als uiterst leergierig en innovatief omschreven, maar ook weleens iemand met minder positieve bewoordingen.

Entmachine

Naast het bijspijkeren van (aankomende) boomkwekers op het gebied van sortiment was een belangrijke taak van de DLV het doen of laten doen van onderzoek. Een aardig voorbeeld daarvan is de ontwikkeling van een zogenaamde entmachine. Voor 3000 gulden had je de beschikking over een entmachine – wij zouden dat tegenwoordig een robot noemen –, die volautomatisch de onderstam en ent van een populier kon aansnijden. Een geweldige vondst, maar het bleek toch beter om handwerk in te zetten.

Oorlog

Harm Detz was niet voorbestemd om zijn werkzame leven in de boomkwekerijwereld door te brengen. Verre van dat. Vader Detz werkte bij een scheepswerf en Harm Detz groeide op in het Groningse Slochteren, niet echt een plek waar je met het boomkwekerijvirus wordt aangestoken. Dat dit toch gebeurde, lag aan de oorlog. Toen Detz 17 jaar werd, kwam onherroepelijk het moment dat hij voor de Arbeitseinsatz moest werken. Voor veel Nederlandse jongens betekende dat werken ver weg in Duitsland en vaak bij een fabriek die oorlogstuig produceerde. Maar Detz had geluk. Hij kreeg het voor elkaar om vlak over de grens bij Baumschule Hesse in Weener-Ems aan het werk gezet te worden, toen een van de gerenommeerde bedrijven van Duitsland.

Als je deze oude verhalen van Detz leest, die verrassend helder en beknopt zijn geschreven, krijg je een goed beeld van het werk van een boomteeltdocent in die jaren

Verder kreeg hij zelfs toestemming om ieder weekend naar huis te trainen. Om een lang verhaal kort te maken: Detz is Baumschule Hesse nog steeds dankbaar omdat hij daar de basis van zijn sortimentkennis heeft ontwikkeld. Om die reden is hij er na de oorlog ook verschillende malen terug geweest. Hij laat mij vol trots een in die tijd beroemd boek zien dat hij op de kwekerij heeft gekregen: 'Die Praxis des Baumschulbetriebes'.

Die Praxis des Baumschulbetriebes

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!